

Received: November 3, 2021; Revised: November 25, 2021; Accepted: December 2, 2021;
วันรับบทความ: 3 พฤศจิกายน 2564; วันแก้ไขบทความ: 25 พฤศจิกายน 2564; วันตอบรับบทความ: 2 ธันวาคม 2564;

รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
**A MODEL OF ONLINE INSTRUCTIONAL DEVELOPMENT
OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY,
SRILANCHANG CAMPUS**

สุพรรณณี บุญหนัก¹

บันทะชัย ภูพิมทอง²

จิณณวัตร แทนพันธ์³

ประภาส ลาวัณย์ศิริ⁴

สุขพัฒน์ อนนท์จารย์⁵

^{1,2,3,4,5}มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

Supanee Boonnak¹

Banthachai Phupimthong²

Jinnawatra Tanpan³

Prapas lawansiri⁴

Sukkhaphat Anonchan⁵

^{1,2,3,4,5}Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus
Corresponding Author E-mail: supanee.boo@mbu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาแบบผสมวิธี (Mixed Research Method) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความพร้อมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ประกอบด้วย ระยะที่ 1 ความพร้อมของอาจารย์ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ระยะที่ 2 ความพร้อมของนักศึกษาในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การศึกษารูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ระยะที่ 2 การจัดรูปองค์กรเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

ระยะที่ 3 การเตรียมความพร้อมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ระยะที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังนี้ (1) การจัดเตรียมเนื้อหา การจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน การจัดเตรียมวิธีการวัดผลการเรียน ผลการประเมิน พบว่า ความสอดคล้องกันอยู่ในระดับมากที่สุด (2) การสาธิตการเรียนการสอนออนไลน์ จากการประเมินพบว่า โดยภาพรวมของการสาธิตการเรียนการสอนออนไลน์ อยู่ในระดับมาก (3) การจัดอบรมนักศึกษาในการเรียนการสอนออนไลน์ ผลการประเมินพบว่า โดยภาพรวมของการสาธิตการเข้าใช้งานระบบ การรับ - ส่งงานของนักศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด (4) การศึกษาความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ นักศึกษามีความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การเรียนการสอนออนไลน์; การพัฒนาการเรียนการสอน;

Abstract

The objective of the research, based upon the mixed methods research (MMR), was to study the model of online instruction of Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus. The research process was divided into 2 phases: 1) the first phase, consisting of two steps: the first step on the lecturers' preparation of online instruction, and the second step on the students' preparation of online learning, was related to the study of online learning preparation in Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus, and 2) the second phase was involved with the online instructional development of Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus, consisting of four steps: the first step of the study of online instructional model, the second step on organization for online instructional development, the third step on preparation of online instruction, and the fourth step on the study of online instructional satisfaction.

The research findings revealed that (1) the consistency of content preparation, instructional media preparation, and measurement and assessment preparation was found to be at the highest level, (2) the demonstration of online instructional was found to be overall at a high level, (3) the demonstration of system entry and the student's sending - receiving system was found to be overall at a high

level, and (4) the students' satisfaction with online instruction of Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus was found to be overall at a high level.

Keywords: Online Instruction; Instructional Development;

บทนำ

เมื่อการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิต มนุษย์เริ่มมีการปรับตัวในการใช้ชีวิต ในด้านการศึกษาได้มีการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน คือ รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ ในส่วนของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้มีนโยบายการจัดการเรียนการสอนในภาคฤดูร้อน ปี 2562 และได้กำหนดนโยบายการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในภาคการศึกษา 1/2563 อย่างต่อเนื่องตามประกาศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ โดยมีเนื้อหาสรุปได้ว่า “เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนตามแนวโน้มของโลกในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพตามนโยบายประเทศไทย 4.0 และเพื่อความเหมาะสมในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19) มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องปรับปรุงมาตรฐานด้านวิชาการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยมุ่งเน้นไปที่การปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้สอดคล้องและทัดเทียมกับการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเปิดโอกาสให้สามารถเข้าถึงการศึกษาอย่างไร้ขอบเขต (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2563)

ประกาศมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เรื่อง มาตรการและการเฝ้าระวังการระบาดของโรคไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) (ฉบับที่ 6) ที่กำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ในความรับผิดชอบของวิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตศรีล้านช้าง มีเนื้อหาที่สำคัญ คือ ข้อ 2 ให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ในความรับผิดชอบของวิทยาลัยศาสนศาสตร์ วิทยาเขตศรีล้านช้าง โดยพิจารณาระบบการจัดการเรียนการสอน (LMS) จากที่คณะกรรมการการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ นำเสนอ ข้อ 3 ให้คณะกรรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ฝึกรวมอาจารย์ผู้บรรยายในการใช้งานระบบการจัดการเรียนการสอน (LMS) และการเข้าเรียนของนักศึกษา และข้อ 4 ให้คณะกรรมการสื่อจัดอบรมการผลิตสื่อ

การเรียนการสอนให้อาจารย์ผู้บรรยาย ให้สามารถผลิตสื่อการศึกษาในการใช้ประกอบการเรียนการสอนในระบบการจัดการเรียนการสอน (LMS) (วิทยาเขตศรีล้านช้าง, 2563)

การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID – 19 ถือเป็นเรื่องใหม่และท้าทายการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษารูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้างเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ขอบเขตของการวิจัย

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เป็นแนวคิดที่พัฒนามาจากแนวคิดการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ของจักรกฤษณ์ โปตาพล (2563) ซึ่งประกอบด้วย การเลือกแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอน การออกแบบบทเรียนออนไลน์ การจัดการห้องเรียนออนไลน์ การใช้สื่อในการเรียนการสอนออนไลน์ และการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการวิจัยดังกล่าวคณะผู้วิจัยกำหนดวิธีการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความพร้อมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ระยะที่ 1 ความพร้อมของอาจารย์ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

ประชากร คือ อาจารย์ผู้บรรยายในภาคการศึกษา 1/2563 จำนวน 35 รูป/คน กลุ่มตัวอย่าง คือ จำนวน 32 รูป/คน กลุ่มตัวอย่างได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample

size) ด้วยตาราง Krejcie & Mogan และทำการสุ่มด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว ตอนที่ 2 ทักษะและความพร้อมของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการสอนระยะไกล ตอนที่ 3 ความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการใช้โปรแกรมต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะความต้องการให้มหาวิทยาลัยสนับสนุนในเรื่องใดในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ความถี่ และร้อยละ

ระยะที่ 2 ความพร้อมของนักศึกษาในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

ประชากร คือ นักศึกษาภาคปกติ จำนวน 270 รูป/คน กลุ่มตัวอย่าง คือ จำนวน 159 รูป/คน กลุ่มตัวอย่างได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) ด้วยตาราง Krejcie & Mogan และทำการสุ่มด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว ตอนที่ 2 ทักษะและความพร้อมของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการสอนระยะไกล ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะความต้องการให้มหาวิทยาลัยสนับสนุนในเรื่องใดในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ความถี่ และร้อยละ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ระยะที่ 1 การศึกษารูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

ประชากรในการวิจัย คือ อาจารย์ผู้บรรยายในภาคการศึกษา 1/2563 จำนวน 35 รูป/คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ คณะกรรมการประจำวิทยาเขต จำนวน 8 รูป/คน เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ คือ การระดมสมอง (Brainstorming) ในการประชุมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ในประเด็นหัวข้อ “การศึกษารูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์” วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ระยะที่ 2 การจัดรูปองค์กรเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

ประชากรในการวิจัย คือ อาจารย์ผู้บรรยายในภาคการศึกษา 1/2563 จำนวน 35 รูป/คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ คณะกรรมการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ และคณะกรรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์วิทยาเขตศรีล้านช้าง จำนวน 9 รูป/คน เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ คือ การระดมสมอง (Brainstorming) ในการประชุมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ในประเด็นหัวข้อ “การจัดองค์กรเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์” วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ระยะที่ 3 การเตรียมความพร้อมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

1. การอบรมอาจารย์ผู้บรรยายเพื่อจัดการเรียนการสอนออนไลน์

1.1 การยกร่างหลักสูตร การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม โดยศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วสร้างภายใต้กรอบ 5 ด้าน คือ 1) การใช้แพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอน 2) การออกแบบบทเรียนออนไลน์ 3) การจัดการห้องเรียนออนไลน์ 4) การใช้สื่อในการเรียนการสอนออนไลน์ และ 5) การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

1.2 การอบรม แบ่งการอบรมเป็น 2 ครั้ง ดังนี้ 1) การอบรมการใช้งานระบบแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ประกอบด้วยเนื้อหา การติดตั้งระบบ การใช้งานระบบ 2) การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ประกอบด้วยเนื้อหา การออกแบบบทเรียนออนไลน์ การจัดการห้องเรียนออนไลน์ การใช้สื่อในการเรียนการสอนออนไลน์ และการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

1.3 การประเมินผล มีการประเมินผลการอบรม 2 ระยะ ดังนี้ 1) การจัดเตรียมเนื้อหาการจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน การจัดเตรียมวิธีการวัดผลการเรียน 2) การสาธิตการเรียนการสอนออนไลน์

2. การจัดอบรมนักศึกษาในการเรียนการสอนออนไลน์

1.1 การยกร่างหลักสูตร การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม โดยศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่อง การใช้แพลตฟอร์มในการเรียนการสอนออนไลน์

1.2 การอบรม ระยะเวลาในการอบรม 1 วัน ในเนื้อหาเกี่ยวกับ การติดตั้งระบบ การเข้าใช้งานระบบ การรับ - ส่งงาน

1.3 การประเมินผล ทำการประเมิน โดยการทดสอบหลังการอบรม ในการเข้าใช้งานระบบ การรับ - ส่งงาน

ระยะที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

ประชากร คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จำนวน 270 รูป/คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 159 รูป/คน กลุ่มตัวอย่างได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) ด้วยตาราง Krejcie & Mogan และทำการสุ่มด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ โดยอาศัยเครื่องมือจากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 ทั้งส่วนที่เป็นหลักการ แนวคิด ทฤษฎี

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง สรุปได้ดังนี้

1. การศึกษารูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

ผลการระดมสมอง (Brainstorming) ศึกษาแนวทางทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ที่วิทยาเขตศรีล้านช้าง นำมาปฏิบัติ ผลการระดมสมอง สรุปสาระสำคัญได้ว่า วิทยาเขตศรีล้านช้าง จะทำการจัดการเรียนการสอนแบบไฮบริด คือจัดการศึกษาทั้งแบบออนไลน์ คือเรียนทางไกลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และเรียนในที่ตั้งในบางรายวิชาที่มีจำนวนนักศึกษาน้อย สำหรับการเรียนการสอนออนไลน์ ไม่ใช่สิ่งใหม่สำหรับวิทยาเขตศรีล้านช้าง เพราะตามนโยบายของผู้บริหารเมื่อขึ้นรับตำแหน่งเมื่อเดือน กรกฎาคม 2563 ได้ประกาศนโยบายการบริหารไว้แล้ว เมื่อครั้งการสัมมนาบุคลากรประจำปี 2563 ณ บุษงาส่าหรีรีสอร์ท อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ในระหว่างวันที่ 27 - 29 สิงหาคม 2562 คือ การจัดทำหลักสูตรระยะสั้น และการจัดทำระบบ MOOCs (Massive Open Online Courses) ได้มีการจัดตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการ

ผลิตสื่อเพื่อการศึกษาวิทยาเขตศรีล้านช้าง มีหน้าที่ 1. ศึกษากระบวนการทำ MOOC ของวิทยาเขตศรีล้านช้าง 2. จัดทำแผนและดำเนินการจัดทำ MOOC ของวิทยาเขตศรีล้านช้าง 3. งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ วิทยาเขตศรีล้านช้าง มีความพร้อมในระดับหนึ่ง นอกจากนั้นตามนโยบายของคณะผู้บริหารได้ให้อาจารย์ เจ้าหน้าที่ได้มีการพัฒนาตนเองโดยให้เข้าเรียนคอร์สออนไลน์จากระบบ ไทยมุก www.thai-moocs.com อาจารย์ผู้สอนจึงมีความเข้าใจในระบบการเรียนการสอนออนไลน์เป็นอย่างดี เมื่อพิจารณาตามสภาพองค์กรแล้วจึงเห็นควรให้มีการใช้ระบบการเรียนการสอนออนไลน์ในภาคการศึกษา 1/2563 และจากผลสำรวจพบว่า อาจารย์ผู้บรรยายมีความรู้และทักษะในการใช้โปรแกรมในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ใกล้เคียงกัน ทั้ง Microsoft Teams , Google Meet , Google Classroom จึงเห็นควรแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ เพื่อศึกษา ได้ศึกษาและนำเสนอแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์ที่เหมาะสมโดยมอบหมายให้วิทยาลัยศาสนศาสตร์เป็นผู้ดูแลและขับเคลื่อนการเรียนการสอนออนไลน์ของวิทยาเขตศรีล้านช้าง ในภาคการศึกษา 1/2563

2. การจัดรูปองค์กรเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

ผลการระดมสมอง (Brainstorming) ประเด็น “การจัดรูปองค์กรเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์” ที่วิทยาเขตศรีล้านช้าง นำมาปฏิบัติ ผลการระดมสมอง สรุปสาระสำคัญได้ว่า จากการใช้ทดลองใช้และผลการสำรวจอาจารย์ที่มีความสามารถในการใช้โปรแกรมการเรียนการสอนออนไลน์ใกล้เคียงกัน สามารถใช้แพลตฟอร์มใดก็ได้ เมื่อศึกษาพบว่า Microsoft Teams เป็นแพลตฟอร์มที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้มีการซื้อบัญชีไว้แล้ว สามารถนำมาพัฒนาต่อเพื่อใช้งานได้ทันที และไม่ต้องลงทุนเพิ่ม จึงเห็นควรให้มีการใช้ Microsoft Teams เป็นแพลตฟอร์มในการใช้จัดการเรียนการสอนออนไลน์ของวิทยาเขต นอกจากนั้นการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จะขับเคลื่อนไปพร้อม ๆ กัน 5 ด้าน คือ 1. การเลือกแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอน 2. การออกแบบบทเรียนออนไลน์ 3. การจัดการห้องเรียนออนไลน์ 4. การใช้สื่อในการเรียนการสอนออนไลน์ และ 5. การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน คณะกรรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์จะทำหน้าที่วางระบบการเรียนการสอนผ่านแพลตฟอร์ม Microsoft Teams อบรมการใช้งาน Microsoft Teams จึงควรมีการจัดตั้งคำสั่งเพิ่มเติม ดังนี้ คณะกรรมการควบคุมระบบออนไลน์ ทำหน้าที่ดูแลการ

ถ่ายทอดสดการเรียนการสอนและการบันทึกเทปอาจารย์ผู้บรรยายรวมทั้งแก้ปัญหาในขณะที่มีการออนไลน์ คณะกรรมการอบรมการผลิตสื่อ ในขณะที่คณะกรรมการผลิตสื่อทำหน้าที่ช่วยอาจารย์ผู้บรรยายออกแบบสื่อและผลิตสื่อ คณะกรรมการอบรมการเรียนการสอนออนไลน์ที่จะช่วยในการสอนเทคนิคการเรียนการสอนออนไลน์ การบริหารห้องเรียน และการประเมินผลการเรียนรู้นอกจากนั้นยังต้องมีคณะกรรมการประสานงานกับแผนกเทคโนโลยีสารสนเทศของมหาวิทยาลัย ส่วนกลาง เพื่อประสานขอทะเบียนบัญชีอีเมลอาจารย์ผู้บรรยาย บุคลากร และนักศึกษาเพื่อนำมาใช้งานในระบบการเรียนการสอน โปรแกรม Microsoft Teams

3. การเตรียมความพร้อมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

3.1 การอบรมอาจารย์ผู้บรรยายเพื่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

การอบรมอาจารย์ผู้บรรยาย เนื้อหาหลักสูตรฝึกอบรมโดยศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วสร้างภายใต้กรอบ 5 ด้าน คือ 1. การใช้แพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอน 2. การออกแบบบทเรียนออนไลน์ 3. การจัดการห้องเรียนออนไลน์ 4. การใช้สื่อในการเรียนการสอนออนไลน์ และ 5. การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน แบ่งการอบรมเป็น 2 ครั้ง คือ 1) การอบรมการใช้งานระบบแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ประกอบด้วยเนื้อหา การติดตั้งระบบ การใช้งานระบบ 2) การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ประกอบด้วยเนื้อหา การออกแบบบทเรียนออนไลน์ การจัดการห้องเรียนออนไลน์ การใช้สื่อในการเรียนการสอนออนไลน์ และการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน มีการประเมินผลการอบรม 2 ระยะ คือ 1) การจัดเตรียมเนื้อหา การจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน การจัดเตรียมวิธีการวัดผลการเรียน 2) การสาธิตการเรียนการสอนออนไลน์ ดังนี้

1) การจัดเตรียมเนื้อหา การจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน การจัดเตรียมวิธีการวัดผลการเรียน ผลการประเมิน พบว่า โดยภาพรวมของการจัดเตรียมเนื้อหา การจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน การจัดเตรียมวิธีการวัดผลการเรียน มีความสอดคล้องกันอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบมีค่าเฉลี่ยความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวัดผลและประเมินผล รองลงมาคือ การจัดเตรียมเนื้อหา และ สื่อการเรียนรู้อตามลำดับ

2) การสาธิตการเรียนการสอนออนไลน์ จากการประเมินพบว่า โดยภาพรวมของการสาธิตการเรียนการสอนออนไลน์ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการห้องเรียนออนไลน์ รองลงมาคือ การวัดและประเมินผล และการใช้สื่อในการเรียนการสอนออนไลน์ ตามลำดับ

3.2 การจัดอบรมนักศึกษาในการเรียนการสอนออนไลน์

การจัดอบรมนักศึกษาในการเรียนการสอนออนไลน์ หลักสูตรฝึกอบรม โดยศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่อง การใช้แพลตฟอร์มในการเรียนการสอนออนไลน์ การอบรมระยะเวลาในการอบรม 1 วัน ในเนื้อหาเกี่ยวกับ การติดตั้งระบบ การเข้าใช้งานระบบ การรับ - ส่งงาน การประเมินผล โดยทำการประเมิน โดยการทดสอบหลังการอบรม ใน การเข้าใช้งานระบบ การรับ - ส่งงาน สาระการเรียนรู้สำหรับการอบรมการใช้งานระบบ แพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ จำนวน 6 ชั่วโมง ผลการประเมิน พบว่า โดยภาพรวมของการสาธิตการเข้าใช้งานระบบ การรับ - ส่งงานของนักศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การรับ - ส่งงาน และ การเข้าใช้งานระบบตามลำดับ

4. การศึกษาความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษาสาขาวิชาการปกครอง ร้อยละ 35.85 เป็นนักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ ร้อยละ 28.93 เป็นนักศึกษาสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ร้อยละ 21.38 เป็นนักศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ร้อยละ 8.18 และเป็นนักศึกษา สาขาวิชาพุทธศาสตร์ ร้อยละ 5.66 ตามลำดับ และผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 39.00 เป็นนักศึกษาปีที่ 2 ร้อยละ 24.53 เป็นนักศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 22.64 และเป็นนักศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 13.84 ตามลำดับ

นักศึกษามีความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การจัดการห้องเรียนออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การเลือกแพลตฟอร์ม

การจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก และการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

นักศึกษามีความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ด้านการเลือกแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระบบการจัดการเรียนการสอนมีการแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับโครงสร้างรายวิชาไว้ให้นักศึกษาทำความเข้าใจในรายละเอียดในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ระบบการจัดการเรียนการสอนมีการจัดเก็บข้อมูลของนักศึกษาเพื่อติดตามการเรียนการสอน เช่น คะแนนเก็บ การส่งงาน ใบงาน เป็นต้น อยู่ในระดับมาก และมหาวิทยาลัยได้ทำการกำหนดระบบการจัดการเรียนการสอนที่นักศึกษาสามารถเข้าเรียนได้สะดวก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก

นักศึกษามีความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ด้านการออกแบบบทเรียนออนไลน์ในภาพรวม อยู่ในระดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์ผู้บรรยายให้ความใส่ใจในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ และคอยสอบถามนักศึกษาความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้นักศึกษาเสนอแนะในแต่ละครั้งการบรรยาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ อาจารย์ผู้บรรยายได้ทำการสอบถามข้อมูลจากนักศึกษาและมีการนำข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์ก่อนจัดทำหลักสูตรออนไลน์อยู่ในระดับมาก และอาจารย์ผู้บรรยายได้ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการออกแบบหลักสูตรออนไลน์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก

นักศึกษามีความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ด้านการจัดการห้องเรียนออนไลน์ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์ผู้บรรยายได้กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่นักศึกษาสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยวิธีออฟไลน์ก่อนออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ อาจารย์ผู้บรรยายได้กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ชัดเจนอยู่ในระดับมาก

ที่สุด และอาจารย์ผู้บรรยายได้กำหนดรูปแบบกิจกรรมและระยะเวลาที่เหมาะสมในการเรียนการสอนในแต่ละการบรรยายมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก

นักศึกษามีความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ด้านการใช้สื่อในการเรียนการสอนออนไลน์ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์ผู้บรรยายเลือกสื่อการเรียนการสอน เสริมสร้างความเข้าใจบทเรียนและกระตุ้นการคิดของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ อาจารย์ผู้บรรยายเลือกสื่อการเรียนการสอนกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก และอาจารย์ผู้บรรยายได้เลือกสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก

นักศึกษามีความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์ผู้บรรยายใช้การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นการเกิดทักษะของนักศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ อาจารย์ผู้บรรยายเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น การวัดผลตามความเป็นจริง การวัดผลแบบ 360 องศา อยู่ในระดับมาก และอาจารย์ผู้บรรยายได้มีการปรึกษาหารือกับอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรในการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบบูรณาการกับรายวิชาอื่นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. การศึกษารูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

ผลการระดมสมอง (Brainstorming) ศึกษาแนวทางทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ที่วิทยาเขตศรีล้านช้าง นำมาปฏิบัติ ผลการระดมสมอง สรุปสาระสำคัญได้ว่า วิทยาเขตศรีล้านช้าง จะทำการจัดการเรียนการสอนแบบไฮบริด คือจัดการศึกษาทั้งแบบออนไลน์ คือเรียนทางไกลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และเรียนในที่ตั้งในบางรายวิชาที่มีจำนวนนักศึกษาน้อย สำหรับการเรียนการสอนออนไลน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์บางท่านยังไม่มีความชำนาญในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ การเรียนการสอนแบบไฮบริด หรือการเรียนการสอนแบบผสมผสานนี้จะ

ให้อาจารย์ผู้สอนค่อย ๆ ซึมซับความชำนาญของการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลไปในตัว สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การผสมผสานระหว่าง e-Learning และ Face-to-face teaching ทำให้เกิด Interactive learning ที่สมบูรณ์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาระบบการคิด ความสามารถในการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ การทำงานเป็นทีม การเรียนรู้ร่วมกัน และการสร้างความรู้ใหม่ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลโลก (Global citizen) ที่สามารถดำรงตนในโลกศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ (สำนักคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551, หน้า 3)

2. การจัดรูปองค์กรเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

ผลการระดมสมอง (Brainstorming) ประเด็น “การจัดรูปองค์กรเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์” ที่วิทยาเขตศรีล้านช้าง นำมาปฏิบัติ ผลการระดมสมอง สรุปสาระสำคัญได้ว่า จากการใช้ทดลองใช้และผลการสำรวจอาจารย์ที่มีความสามารถในการใช้โปรแกรมการเรียนการสอนออนไลน์ใกล้เคียงกัน สามารถใช้แพลตฟอร์มใดก็ได้ เมื่อศึกษาพบว่า Microsoft Teams เป็นแพลตฟอร์มที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้มีการซื้อบัญชีไว้แล้ว สามารถนำมาพัฒนาต่อเพื่อใช้งานได้ทันที และไม่ต้องลงทุนเพิ่ม จึงเห็นควรให้มีการใช้ Microsoft Teams เป็นแพลตฟอร์มในการใช้จัดการเรียนการสอนออนไลน์ของวิทยาเขต นอกจากนั้นการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จะขับเคลื่อนไปพร้อม ๆ กัน 5 ด้าน คือ 1. การเลือกแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอน 2. การออกแบบบทเรียนออนไลน์ 3. การจัดการห้องเรียนออนไลน์ 4. การใช้สื่อในการเรียนการสอนออนไลน์ และ 5. การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นเรื่องระบบที่ไม่สามารถแยกส่วนงานทำได้ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการทัศน์ หรือวิธีการจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงระบบไปพร้อม ๆ กัน สอดคล้องกับประกาศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ที่กำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้ 5 ด้าน คือ 1. ด้านการพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อสนับสนุนการบริหารและการเรียนรู้ 2. ด้านคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนแบบออนไลน์ 3. การจัดเตรียมรายวิชาสำหรับการเรียนการสอนแบบออนไลน์ 4. แนวปฏิบัติสำหรับอาจารย์และนักศึกษา และ 5. บทบาทหน้าที่ของคณบดีและผู้อำนวยการวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2563)

3. การเตรียมความพร้อมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

3.1 การอบรมอาจารย์ผู้บรรยายเพื่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

การจัดเตรียมเนื้อหา การจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน การจัดเตรียมวิธีการวัดผลการเรียน ผลการประเมิน พบว่า โดยภาพรวมของการจัดเตรียมเนื้อหา การจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน การจัดเตรียมวิธีการวัดผลการเรียน มีความสอดคล้องกันอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบมีค่าเฉลี่ยความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวัดผลและประเมินผล รองลงมาคือ การจัดเตรียมเนื้อหา และ สื่อการเรียนรู้อตามลำดับ การสาธิตการการเรียนการสอนออนไลน์ จากการประเมินพบว่า โดยภาพรวมของการสาธิตการเรียนการสอนออนไลน์ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการห้องเรียนออนไลน์ รองลงมาคือ การวัดและประเมินผล และการใช้สื่อในการเรียนการสอนออนไลน์ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการห้องเรียนเป็นเรื่องพื้นฐานที่อาจารย์ผู้สอนได้มีการองค์ความรู้เดิมแล้ว เพียงแต่มีการปรับใช้ในการเรียนการสอนออนไลน์เท่านั้นเอง สำหรับหัวข้ออื่น ๆ เป็นเรื่องที่ต้องมีการอาศัยทักษะฝึกฝนการใช้งานเพิ่มเติม โดยเฉพาะเรื่องการประเมินผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า นอกจากทักษะที่ครูต้องเตรียมความพร้อมต่อการจัดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายออนไลน์ แล้วนั้น ประเด็นเรื่องการประเมินผลและให้คำแนะนำเพื่อพัฒนานักเรียนได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถและความถนัดของแต่ละคนก็ยิ่งถือเป็นประเด็นที่ครูผู้สอนจะต้องมีการจัดการที่ดี โปร่งใสและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน อย่างไรก็ตามการประเมินผลหรือการตัดสินผลคะแนนของนักเรียน อาจจะต้องมีการปรับโครงสร้างคะแนน และลักษณะเนื้อหาตามตัวชี้วัดที่แตกต่างจากที่เคยใช้ในห้องเรียน ตัวชี้วัดตามหลักสูตรต้องการประเมินนักเรียนในด้านใด ครูจะต้องปรับลักษณะของงานและการทำกิจกรรมที่มอบหมายนั้น ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดมากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนานักเรียนไปตามเป้าหมาย โดยปรับใช้วิธีการที่มอบหมายงาน การเตรียมการและการฝึกฝนทักษะของครู ไม่ว่าจะพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี การสื่อสาร และการถ่ายทอด การเป็นผู้ให้คำปรึกษาที่ดี รวมทั้งความกระตือรือร้นในการบริหารจัดการปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ และประเมินผลที่เหมาะสมกับสถานการณ์ให้ได้มากที่สุดเพื่อปฏิบัติหน้าที่ครูส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้แก่นักเรียนโดยก้าวข้ามข้อจำกัดเรื่องสถานที่และอุปสรรคต่าง ๆ ได้ในที่สุด (กนกวรรณ สุภารามย์, 2563)

3.2 การจัดอบรมนักศึกษาในการเรียนการสอนออนไลน์

ผลการประเมิน พบว่า โดยภาพรวมของการบริหารจัดการเข้าใช้งานระบบ การรับ - ส่งงานของนักศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การรับ - ส่งงาน และการเข้าใช้งานระบบตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติเป็นสิ่งที่นักศึกษามีความชอบและสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและจำได้ดีกว่าการฟังบรรยายทั่วไป สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การจัดกระบวนการเรียนรู้จึงพยายามเปลี่ยนบทบาทครูจากผู้บรรยายมาเป็นคณะครูร่วมกันออกแบบกิจกรรมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ (Pedagogy) ให้นักเรียนใช้เป็นเครื่องมือไปเรียนรู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก และเสนอแนะเครื่องมือการเข้าถึงองค์ความรู้ผ่านวิธีการต่างๆ โดยเฉพาะผ่าน Technology ให้เข้าถึงความรู้ได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง นำความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในห้องเรียน เรียกกระบวนการเรียนรู้แบบนี้ว่า Active Learning ที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered) (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, ม.ป.ป., หน้า 4)

4. การศึกษาความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การจัดการห้องเรียนออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การเลือกแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก และการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การเรียนการสอนเป็นสิ่งที่นักศึกษาได้ใช้ทักษะที่ตนเองมีตามยุคตามสมัยในการใช้เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ทำให้การศึกษาไม่ไกลจากการใช้ชีวิต ซึ่งเป็นหัวใจของการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ดังที่ สอดคล้องกับ จักรกฤษณ์ โปตาพล (2563, หน้า 7) ได้กล่าวไว้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ไม่ใช่เรื่องใหม่สำหรับวงการศึกษามาก เพราะต่างก็ได้รับรู้เกี่ยวกับกระบวนการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงมาสู่กระแสนี้หนึ่งนั่นคือ กระบวนการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 คือ “Teach Less, Learn More” ได้มีการฝึกอบรมแนะนำเทคนิคการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21

มาโดยต่อเนื่อง และผลวิจัยสอดคล้องกับ กาญจนา จันทร์ประเสริฐ (2554, หน้า 142 – 143) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในการสอนวิชาฟิสิกส์ วิทยาศาสตร์ชีวภาพ พบว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจรายด้านของผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยและอภิปรายผลดังกล่าวแล้ว คณะผู้วิจัยสามารถนำข้อค้นพบมา กำหนดเป็นข้อเสนอแนะได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

- 1) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ควรให้ความสำคัญกับนโยบายในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนบทเรียนออนไลน์ที่ชัดเจน ทั้งอาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา โดยการสนับสนุนด้านอุปกรณ์เทคโนโลยี
- 2) ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์พร้อมทั้งมีระบบการบริหารและการจัดการในเรื่องของระบบบทเรียนออนไลน์พร้อมทั้งมีการให้บริการภายในมหาวิทยาลัย

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

จากการศึกษาการเตรียมความพร้อมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

- 1) การจัดอบรมสามารถขยายระยะเวลาในการฝึกอบรมออกเป็นระยะเวลา 2 วัน หรือ 3 วันก็ได้ โดยเพิ่มระยะเวลาในการจัดกิจกรรมในแต่ละหน่วยการอบรม
- 2) ควรมีการประชุมวางแผนของคณะผู้อบรม รวมถึงมีการเตรียมตัวศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาในหน่วยการอบรมต่าง ๆ เพื่อความชัดเจนในหลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม และการประเมินที่ชัดเจน
- 3) ไม่ควรมีสลับเนื้อหาของหน่วยการอบรมต่าง ๆ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาลักษณะสัมฤทธิ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
- 2) ควรมีการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นออนไลน์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ สุภารามู. (2563). *ทักษะครูกับการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ยุคใหม่*. แหล่งสืบค้นออนไลน์ <https://www.educathai.com/knowledge/articles/372> สืบค้นเมื่อ 24 ธันวาคม 2563.
- กาญจนา จันทร์ประเสริฐ. (2554). *การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในการสอนวิชาฟิสิกส์วิทยาศาสตร์ชีวภาพ*. ปรินญาศึกษาศาสตร์ดุขภูมิบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต.
- จักรกฤษณ์ โปทาพล. (2563). *การจัดการเรียนรู้ออนไลน์: วิธีที่เป็นไปทางการศึกษา*. แหล่งสืบค้นออนไลน์ <http://slc.mbu.ac.th/article/28181> สืบค้นเมื่อ 13 กรกฎาคม 2563.
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2563). *ประกาศของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์*. สืบค้นออนไลน์ <http://www.mbu.ac.th/index.php/2012-11-14-02-09-46/2012-11-14-02-29-40/2019-10-31-08-41-47/1732-2020-06-02-03-59-55#.XwwRuCgzblU> สืบค้นเมื่อ 13 กรกฎาคม 2563.
- สำนักคอมพิวเตอรื. (2551). *รายงานการศึกษาดูงาน Hybrid Education ณ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จังหวัดกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 10 เดือนกันยายน พ.ศ. 2551*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (ม.ป.ป.) แนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ
ที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะสาขาวิชาชีพ. แหล่งสืบค้นออนไลน์
http://www.thaischool1.in.th/_files_school/27012005/document/27012005_0_20150512-093836.pdf สืบค้นเมื่อ 24 ธันวาคม 2563.